

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/1/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120204974
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8120204974.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členiek senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: T. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. X, XXX XX O., právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom ul. Sov. hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanej: 365.bank, a.s., so sídlom Dvořákovo nábřeží 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, právne zastúpenej: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 20Csp/79/2020-42 zo dňa 25.09.2020, takto

rozhodol:

Zrušuje sa rozsudok vo výroku II. a III. a vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
„I. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere konsolidácia zo dňa 29.6.2012 č. XXXXXXXXXXXX v Obchodných podmienkach v článku 5 Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie - bod 5.6., v znení:
„Platby od Klienta sa voči pohľadávke banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná v nasledujúcom poradí_ (1) na poplatky podľa Sadzobníka, (2) na úrok z omeškania, (3) na úrok z úveru, (4) na splátky istiny úveru.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.
II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.
III. Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.“

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že žalobca sa podanou žalobou voči žalovanej domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 482,91 eura a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Žalovaná v priebehu konania vzniesla námietku premlčania, a preto sa v prvom rade zaoberal vznesenou námietkou premlčania. Ďalej uviedol, že v danom prípade žalobca v podanej žalobe navrhol aplikovať 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu, nakoľko žalovaná sa bezdôvodne obohatila prijatím súm, o ktorých vedela v čase ich prijatia, že jej nepatria, pričom však nepredložil žiadne dôkazy a ani nenavrhol žiadne dokazovanie.

Bol toho názoru, že v prejednávanej žalobe žalobca nepreukázal, že by už v čase uzavretia úverovej zmluvy existoval úmysel žalovanej, a že by tento smeroval k bezdôvodnému obohacovaniu sa na jeho úkor. Rovnako nebol preukázaný úmysel žalovanej sa bezdôvodne obohatiť v čase prijatia platieb. Žalobca iba všeobecne tvrdil úmysel žalovanej bez toho, aby o tom predložil akékoľvek dôkazy. Ak teda nebolo v konaní zo strany žalobcu bez akýchkoľvek pochyb preukázané úmyselné konanie žalovanej pri získavaní bezdôvodného obohatenia, súd v konaní aplikoval 3 ročnú objektívnu premlčaciu dobu. Z vykonaného dokazovania mal za nesporné, že žalobca poslednú splátku zaplatil dňa 02.07.2013, nasledujúci deň začala plynúť 3-ročná objektívna premlčacia doba a uplynula dňa 02.07.2016. Žaloba

bola podaná na súd dňa 28.04.2020, t.j. po uplynutí 3-ročnej premlčacej doby, a preto žalobu v časti vydania bezdôvodného obohatenia zamietol.

O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods.2 Civilného sporového poriadku.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, v ktorom okrem iného uviedol, že tak konanie subjektu, ktorý dlhodobo a opakovane poskytuje spotrebiteľské úvery, na základe vadných zmlúv, sa nedá hodnotiť inak, ako úmyselné konanie vedúce k bezdôvodnému obohacovaniu sa tým, že nedáva svoje zmluvy do súladu so spotrebiteľským právom. Doba, počas ktorej žalovaný poskytuje úvery a ich množstvo, vylučujú inú možnosť, ako tú, že žalovaný sa na úkor spotrebiteľov obohacuje úmyselne a nejde o náhodné jednorazové nedbanlivostné zlyhanie. Je vylúčené, aby žalovaný, ako profesionál v poskytovaní úverov, nepoznal spotrebiteľské právo a prijímal platby nad spotrebiteľovi poskytnutú sumu pri neplatných úveroch, alebo nad istinu úveru pri bezúročných a bezpoplatkových úveroch a pri neplatných zmluvách. V tejto súvislosti zdôraznil, že je to sám veriteľ, kto pripravuje takéto neplatné úverové zmluvy, alebo bezúročné a bezpoplatkové úvery. Len pre úplnosť dodal, že ak by išlo u veriteľa aj o úžeru, tak tej sa možno dopustiť len úmyselne. Nedá sa úžerničiť z nedbanlivosti.

Ďalej uviedol, že ďalším dôkazom o úmysle veriteľa bezdôvodne sa na úkor spotrebiteľa obohacovať, prijímaním platieb od spotrebiteľa po splatení spotrebiteľovi poskytnutej sumy, je prijímanie takýchto platieb, po splatení poskytnutej sumy v dobe, keď už veriteľovi je známa judikatúra k bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a k neplatnosti spotrebiteľských zmlúv, a to nielen týkajúca sa iných podnikateľských subjektov, poskytujúcich spotrebiteľské úvery, ale aj vo veciach, v ktorých bol sám stranou takéhoto konania.

Uzavrel, že nemôžu byť preto žiadne rozumné pochybnosti o tom, že žalovaný sa na jeho úkor obohatil úmyselne, a preto na posúdenie premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Zároveň poukázal na rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove a na rozsudky Súdného dvora EÚ.

Navrhol rozsudok v napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so závermi tamjšieho súdu a nenachádza žiadne pochybenia ani v rámci odôvodnenia napadnutého rozsudku. Závery súdu prvej inštancie sú tak podložené dostatočným zdôvodnením, z ktorého je zrejmé, akým spôsobom sa odvolací súd vysporiadal s relevantnými tvrdeniami strán. Navrhol žalobu zamietnuť a priznať mu trovy konania.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako aj konanie mu predchádzajúce, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil existenciu dôvodov pre zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie a rozhodnutie.

5. Odvolací súd v prvom rade uvádza, že zistil z výpisu žalovanej z Obchodného registra, že k 03.07.2021 žalovaná zmenila svoje obchodné meno z Poštovej banky, a.s. na 365.bank, a.s. Z uvedeného dôvodu odvolací súd označil žalovanú v záhlaví tohto uznesenia pod obchodným menom 365.bank, a.s., v súlade s aktuálnym znením zápisu žalovanej v Obchodnom registri.

6. Z obsahu odvolania žalobcu je zrejmé, že jeho prioritná odvolacia námietka spočívala v tom, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku premlčania.

7. Občiansky zákonník v ust. § 107 upravuje premlčaciu dobu pre vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom rozlišuje medzi subjektívnou (§ 107 ods. 1) a objektívnou premlčacou dobou (§ 107 ods. 2). Začiatky ich plynutia sú upravené odlišne.

8. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohacovaniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

9. Podľa § 107 ods. 2 OZ, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

10. Odvolací súd v prvom rade poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-485/19 zo dňa 22.04.2021, ktorý rozhodol takto:

„Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“

Súdny dvor v dôvodoch a jednotlivých článkoch rozhodnutia poukázal na to že:

„ 56. V prvom rade, pokiaľ ide o námietku premlčacej lehoty voči žalobám podaným spotrebiteľmi na uplatnenie práv, ktoré im vyplývajú z práva Únie, je potrebné uviesť, že takéto pravidlo nie je samo osebe v rozpore so zásadou efektivity, pokiaľ jeho uplatnenie v praxi neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje výkon práv priznaných osobitne smernicami 93/13 a 2008/48.

57 Súdny dvor už totiž uznal, že ochrana spotrebiteľa nie je absolútna a že stanovenie primeraných lehôt na podanie žalôb pod hrozbou preklúzie v záujme právnej istoty je zlučiteľné s právom Únie (rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, bod 56, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 82, ako aj citovanú judikatúru).

58 Konkrétnejšie Súdny dvor už rozhodol, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že žaloba o určenie neplatnosti nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sa nepremičuje, a zároveň uplatňuje premlčaciu lehotu na žalobu o uplatnenie reštitučných účinkov tohto určenia, pričom musia byť dodržané zásady ekvivalencie a efektivity (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, bod 58, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 84).

59 V druhom rade pokiaľ ide o stanovenú dĺžku skúmanej premlčacej lehoty, ktorá je v tomto prípade tri roky, Súdny dvor rozhodol, že pokiaľ je táto lehota stanovená a vopred známa, zdá sa, že lehota v takomto rozsahu je v zásade dostatočná na to, aby dotknutému spotrebiteľovi umožnila pripraviť a podať účinný prostriedok nápravy, takže táto dĺžka sama osebe nie je nezlučiteľná so zásadou efektivity (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, body 62 a 64, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 87 a citovanú judikatúru).

60 Pokiaľ však ide v treťom rade o stanovený začiatok plynutia skúmanej premlčacej lehoty, za okolností, o aké ide vo veci samej, existuje nezanedbateľné riziko, že dotknutý spotrebiteľ sa počas stanovenej lehoty nebude dovolávať práv, ktoré mu priznáva právo Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca 2020, OPR Finance, C 679/18, EU:C:2020:167, bod 22 a citovanú judikatúru), v dôsledku čoho by sa ocitol v situácii, že by tieto práva nemohol uplatniť.

61 Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom, a to najmä v rámci jeho prvej otázky, totiž vyplýva, že trojročná lehota stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k premlčaniu dôjde aj vtedy, keď spotrebiteľ nie je sám schopný posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá, alebo keď nevedel o nekalej povahe predmetnej zmluvnej podmienky.

62 V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť znevýhodnené postavenie, v ktorom sa spotrebiteľia nachádzajú voči predajcom alebo dodávateľom, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a skutočnosť, že je možné, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach vyplývajúcich zo smernice 93/13 alebo zo smernice 2008/48, prípadne že nepoznajú ich rozsah (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, body 65 až 67, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 90 a citovanú judikatúru).

63 Ako pritom v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 71 až 73 svojich návrhov, zmluvy o úvere, akou je zmluva, o akú ide vo veci samej, sa vo všeobecnosti plnia počas dlhého obdobia, a preto, ak je udalosťou, na základe ktorej začína plynúť trojročná premlčacia lehota, akákoľvek platba uskutočnená dlžníkom, čo musí overiť vnútroštátny súd, nemožno vylúčiť, že prinajmenšom pre časť

uskutočnených platieb môže dôjsť k uplynutiu premlčacej lehoty ešte predtým, než sa skončí platnosť zmluvy, takže takýto režim premlčania môže spotrebiteľom systematicky odopierať možnosť domáhať sa vrátenia platieb uskutočnených na základe zmluvných podmienok, ktoré sú v rozpore s uvedenými smernicami.

64 Preto je potrebné dospieť k záveru, že procesné podmienky, o aké ide vo veci samej, tým, že vyžadujú od spotrebiteľa, aby podal žalobu v lehote troch rokov od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k tomuto obohateniu môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, sú takej povahy, že môžu nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13 alebo smernica 2008/48, a teda že tieto podmienky sú v rozpore so zásadou efektivity (pozri analogicky rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, body 67 a 75, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 91).

65 Okrem toho ako uviedol generálny advokát v bodoch 87 a 89 svojich návrhov, úmysel predajcu alebo dodávateľa, ktorý využil zmluvnú podmienku považovanú za nekalú, nemá vo vzťahu k právam spotrebiteľov vyplývajúcim z ustanovení smernice 93/13 žiadny význam, a to isté platí aj pokiaľ ide o článok 10 ods. 2 smernice 2008/48. Preto spotrebiteľ nemôže mať na účely uplatnenia svojich práv vyplývajúcich z týchto ustanovení povinnosť preukazovať úmyselnú povahu konania príslušného predajcu alebo dodávateľa. Z toho vyplýva, že možnosť predĺžiť trojročnú premlčaciu lehotu pod podmienkou, že spotrebiteľ preukáže úmysel predajcu alebo dodávateľa, ako je stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemôže vyvrátiť konštatovanie uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.

66 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je na prvú otázku potrebné odpovedať tak, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

11. V spojenej veci Súdny dvor (prvá komora) C 776/19 až C 782/19 rozhodol takto:

„1. Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení so zásadou efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely podania návrhu spotrebiteľom:

- na konštatovanie nekalej povahy podmienky nachádzajúcej sa v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a týmto spotrebiteľom stanovuje premlčaciu lehotu,
- na vrátenie neoprávnene zaplatených súm na základe takýchto nekalých podmienok stanovuje päťročnú premlčaciu lehotu, keďže táto lehota začína plynúť ku dňu prijatia ponuky úveru, takže spotrebiteľ nemusel v tomto čase poznať všetky svoje práva vyplývajúce z tejto smernice.

2. Článok 4 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že podmienky zmluvy o úvere, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko nesie dlžník, patria do pôsobnosti tohto ustanovenia v prípade, že tieto podmienky stanovujú podstatný prvok charakterizujúci uvedenú zmluvu.

3. Článok 4 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že v rámci zmluvy o úvere vyjadrenom v cudzej mene je požiadavka transparentnosti podmienok tejto zmluvy, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko nesie dlžník, splnená v prípade, že predajca alebo dodávateľ poskytol spotrebiteľovi dostatočné a presné informácie umožňujúce priemernému spotrebiteľovi, ktorý je riadne informovaný a primerane pozorný a obozretný, pochopiť konkrétne fungovanie predmetného finančného mechanizmu a zhodnotiť tak riziko negatívnych, potenciálne významných ekonomických dôsledkov takýchto podmienok na jeho finančné záväzky počas celej doby trvania tej istej zmluvy.

4. Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním jasnej a zrozumiteľnej povahy zmluvnej podmienky v zmysle článku 4 ods. 2 tejto smernice niesol spotrebiteľ.

5. Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že podmienky zmluvy o úvere, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko bez toho, aby bolo obmedzené, nesie dlžník, môžu vytvárať v neprospech spotrebiteľa značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach, ktoré vyplývajú stranám z uvedenej zmluvy, keďže predajca alebo dodávateľ nemohol pri dodržaní požiadavky transparentnosti vo vzťahu k spotrebiteľovi

rozumne očakávať, že po predchádzajúcom individuálnom dojednaní tento spotrebiteľ prijme neúmerne kurzové riziko, ktoré vyplýva z takýchto podmienok.

V odôvodnení Súdny dvor EÚ uviedol v bodoch:

37. V treťom rade z ustálenej judikatúry vyplýva, že zmluvnú podmienku vyhlásenú za nekalú treba v zásade chápať tak, že nikdy neexistovala, takže nemôže voči spotrebiteľovi vyvolávať účinky. Súdny dvor z toho vyvodil, že súdne konštatovanie nekalej povahy takejto podmienky musí v zásade viesť k navráteniu právnej a skutkovej situácie spotrebiteľa, v ktorej by sa nachádzal v prípade neexistencie uvedenej podmienky, takže povinnosť vnútroštátneho súdu neuplatniť nekalú zmluvnú podmienku, ktorá ukladá zaplatenie súm, ktoré sa preukážu ako neoprávnené, má v zásade reštitučný účinok, ktorý sa vzťahuje na tieto isté sumy (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. decembra 2016, Gutiérrez Naranjo a i., C 154/15, C 307/15 a C 308/15, EU:C:2016:980, body 61 a 62, ako aj z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, bod 54).

38. Z tohto hľadiska treba usúdiť, že najmä na účely zabezpečenia účinnej ochrany práv, ktoré spotrebiteľovi vyplývajú zo smernice 93/13, musí mať spotrebiteľ možnosť kedykoľvek namietaať nekalú povahu zmluvnej podmienky nielen ako prostriedok obrany, ale aj na účely určenia nekalej povahy zmluvnej podmienky súdom, takže návrh podaný spotrebiteľom na účely konštatovania nekalej povahy podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom nemôže podliehať nijakej premlčacej lehote.

46. Treba uviesť, že premlčacia lehota môže byť zlučiteľná so zásadou efektivity len vtedy, ak spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa so svojimi právami predtým, ako táto lehota začala plynúť alebo uplynula (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C 40/08, EU:C:2009:615, bod 45; z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, bod 67, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 91).

47. Namietnutie takej päťročnej premlčacej lehoty, o akú ide vo veci samej, voči návrhu podanému spotrebiteľom na účely vrátenia neoprávnených súm na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13, pričom táto lehota začína plynúť ku dňu prijatia ponuky úveru, však nemôže zabezpečiť uvedenému spotrebiteľovi účinnú ochranu, keďže táto lehota môže uplynúť ešte predtým, ako sa spotrebiteľ môže dozvedieť o nekalej povahe podmienky nachádzajúcej sa v dotknutej zmluve. Takáto lehota nadmerne sťažuje výkon práv, ktoré tomuto spotrebiteľovi vyplývajú zo smernice 93/13, a preto je v rozpore so zásadou efektivity (pozri analogicky rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, body 67 a 75, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 91).

84. Z tohto hľadiska treba uviesť, že dodržanie zásady efektivity a dosiahnutie cieľa sledovaného smernicou 93/13, ktorý spočíva v ochrane spotrebiteľa vyvážením asymetrie medzi postavením predajcu alebo dodávateľa a postavením spotrebiteľa, nemožno zabezpečiť, ak by dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním jasnej a zrozumiteľnej povahy zmluvnej podmienky v zmysle článku 4 ods. 2 tejto smernice niesol spotrebiteľ.

85. Ako totiž vo svojich písomných pripomienkach v podstate uviedli francúzska vláda a Európska komisia, účinnosť výkonu práv priznaných smernicou 93/13 by nemohla byť zabezpečená, ak by mal spotrebiteľ povinnosť preukázať negatívnu skutočnosť, a to konkrétne že mu predajca alebo dodávateľ neposkytol všetky informácie potrebné na splnenie požiadavky transparentnosti, tak ako vyplýva najmä z článku 4 ods. 2 smernice 93/13.“

12. Zhrňujúc uvedené pre naplnenie zmyslu a účelu čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13 EHS v zásade bez ďalšieho vzhľadom na odbornú profesionálnu zdatnosť v činnosti poskytovania pôžičiek sa úmysel žalovaného dodávateľa prezumuje a dôkazné bremeno ho zaťažuje v otázke preukázania okolností neúmyselného konania.

13. Zabezpečujúc výklad v súlade s uvedenými rozhodnutiami Súdneho dvora pre nesťaženie výkonu práva na účely vrátenia neoprávnených súm (bezdôvodného obohatenia), premlčacia doba môže byť zlučiteľná so zásadou efektivity len vtedy, ak spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa so svojimi právami predtým, ako táto doba začala plynúť alebo uplynula (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C 40/08, EU:C:2009:615, bod 45; z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, bod 67, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 91).

14. V spojených veciach C-698/18 a C-699/18, SÚDNY DVOR EÚ (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. Článok 2 písm. b), článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že žaloba o určenie neplatnosti nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sa nepremlčuje, a zároveň uplatňuje premlčaciu lehotu na žalobu o uplatnenie reštitučných účinkov tohto určenia, ak táto lehota nie je menej priaznivá, ako lehota týkajúca sa podobných žalôb vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie), a nevedie k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv vyplývajúcich z práva Únie, osobitne zo smernice 93/13 (zásada efektivity).

2. Článok 2 písm. b), článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, ako aj zásady ekvivalencie, efektivity a právnej istoty sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia súdnemu výkladu vnútroštátnej právnej úpravy, podľa ktorého žaloba o vrátenie súm bezdôvodne zaplatených na základe nekalej podmienky nachádzajúcej sa v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom podlieha trojročnej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa úplného splnenia tejto zmluvy, ak sa predpokladá, bez potreby overenia, že k tomuto dátumu spotrebiteľ musel vedieť o nekalom charaktere predmetnej zmluvnej podmienky, alebo keď pre podobné žaloby založené na určitých vnútroštátnych právnych predpisoch táto lehota začína plynúť až od okamihu určenia právneho dôvodu týchto žalôb súdom.

3. Súdny dvor Európskej únie nemá právomoc odpovedať na otázky položené Tribunalul Specializat Mureș (Špecializovaný súd Mureș, Rumunsko) v jeho rozhodnutí z 12. júna 2018 v súvislosti s vecou C-699/18.

15. Odvolací súd zároveň uvádza, že úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole vo svetle princípu dobrých mravov (§ 39 Občianskeho zákonníka). Doterajšia judikatúra súdov nespochybnila, že neprimerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Cena plnenia tak teda nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti a ani kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek.

16. Odvolací súd je toho názoru, že úmysel (minimálne nepriamy) je daný tým, že žalovaná od žalobcu žiadala platiť neprimerane vysoký úrok, čo v priemere ročne vychádza cca 24,50 %, napriek skutočnosti, že ako poskytovateľovi finančných služieb mu muselo byť z dostupných zdrojov zrejmé (napr. z internetovej stránky Národnej banky Slovenska, z ktorej vyplýva, že pri čerpaných úveroch pre obyvateľstvo v rozhodnom období (jún 2012) priemerná úroková miera predstavovala 13,58 % p.a.), že požadovaný úrok v danom prípade bol takmer dvojnásobne vyšší ako úrok, za ktorý za obdobných podmienok iné banky úver poskytovali. Úrok z úveru vo výške odporujúcej dobrým mravom, s ktorým zákon spája absolútnu neplatnosť (§ 39 OZ), nemožno obhajovať ani princípom zmluvnej slobody, a toto konanie možno jednoznačne považovať za úmyselné porušenie Občianskeho zákonníka, ako aj Zákona o spotrebiteľských úveroch a z toho potom vyplýva ako nutný dôsledok aj úmysel (minimálne nepriamy) na strane dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie.

17. Odvolací súd poznamenáva, že nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby veriteľ v takejto situácii poskytoval dlžníkovi neprimerané, až úžernícke úroky.

18. Výsledky už spomenutých prejudiciálnych konaní nepodporujú záver vychádzajúci z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 1Cdo/238/2017, práve naopak, kľúčnym v prejednávanej veci je v prvom rade unesenie dôkazného bremena zo strany dodávateľa vo vzťahu k vyvráteniu prezumpcie úmyslu. Žalovanej sa v priebehu celého konania nepodarilo preukázať, že požadovanie neprimeraného úroku vzhľadom na jej odbornú zdatnosť a profesionalitu pri poskytovaní úverov, nepožadovala úmyselne.

19. V danej právnej veci bezdôvodné obohatenie vzniklo z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru. Doposiaľ nebola prekonaná judikatúra súdneho dvora Európskej únie o existencii

nezanedbateľného nebezpečenstva, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na neprijateľnosť zmluvnej podmienky v čase jej uzatvárania (porov. spojené prípady C-240 až 244/98). Navyše sú tu indikované ďalšie dôvody bezúročnosti a bezpoplatkovosti, ktorým sa súd prvej inštancie vyhýba, ak nesprávne vyhodnotil námietku premlčania.

20. Z týchto dôvodov preto nemožno konštatovať správnosť úvah súdu prvej inštancie o nemožnosti aplikovania desaťročnej objektívnej premlčacej doby v prejednávanej veci na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré je predmetom tohto konania.

V ostatnom odvolací súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 20CoCsp/40/2020 zo dňa 29.06.2021.

21. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavom výroku II. a v súvisiacom výroku III. o trovách konania zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

22. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom bude postupovať v zmysle vyššie naznačených intencií.

23. Súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

24. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie, ako aj odvolacieho konania (§ 396 ods.3 CSP).

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).